

Malá CHORVATKA

MGR. JAN TETŘEV

na střelnici

» Obchodní úspěch chorvatských pistolí je spojován také s vynikajícím střelcem Robertem Leathamem

V roce 2011 byly do USA dovezeny téměř dva miliony krátkých zbraní – kolem půl milionu rakouských pistolí Glock, 350 000 brazilských pistolí a revolverů Taurus, čtvrt milionu pistolí z Německa a jen o trochu méně z Chorvatska. Chorvatské pistole prodávané pod značkou Springfield tak patří v USA mezi nejoblíbenější. Jinde ve světě se tolik neprodávají, avšak teď se opět dostaly na náš trh.

V průběhu válek doprovázejících rozpad Jugoslávie (1991–1995) vystavla pro jednotlivé strany konfliktu samozřejmě potřeba náležitě se vyzbrojit. Nejjednodušší to měli Srbové, kterým zůstala zbrojovka v Kragujevacu a z větší části asi také sklady federální armády. Chorvati, kteří neměli zvláštní zbrojařské tradice, začali s vlastní výrobou pěchotních zbraní, jejíž výsledky se po letech ukazují jako velmi zajímavé a ziskové. První chorvatská pistole PHP-MV připomínala německý Walther P.38 a první informace o ní se k nám dostaly v roce 1993. Pistole je dnes spíše sběratelská rarita. Do konstrukce pistolí v 90. letech zcela nekompromisně nastupoval plast, zejména pod dojmem úspěchů firmy Glock, a Chorvati tento trend zachytili.

Polymer

Plastová pistole HS 2000 od tehdy zcela neznámé firmy IM Metal se na našem trhu objevila někdy v roce 1999 a bylo to velké překvapení. Zbraň

s plastovým rámem, vzhledově trochu připomínající Glock, byla přitažlivá už svým pěkným designem. Hranaté pouzdro závěru ukryvalo klasickou Browninovu konstrukci nuceného poklesu hlavně s otevřenou kulisou a s tehdy se v oboru rychle prosazujícím uzamčením do výhozního okénka. Zvláštností těchto pistolí byla zdvojená vratná pružina s teleskopickým provedením vodítka. Zcela originální byl od počátku také spoušťový mechanismus. Ostatně jinak to nešlo, protože v opačném případě by

hrozil konflikt s Glockem. Systém byl doplněn dlaňovou pojistkou.

Pistole HS 2000 v ráži 9 mm Luger měla v té době stát na pultě 14 000 Kč. Firma Detex, která tehdy pistole HS 2000 dovezla také k nám, je poskytla k vyzkoušení Střelecké revui i dnes již zaniklému Střeleckému magazínu.

Od roku 1999 do dnešních dnů se toho na ní po konstrukční stránce až tak moc nezměnilo, byť konstrukce byla průběžně dolaďována. Zato se výrazně k lepšímu posunula kvalita zpracování, protože první ohlasy na tuto zbraň byly skutečně rozporuplné. Těžko by ovšem tehdy někdo očekával, jak rychlý vzestup tuto zbraň čeká.

První velkou výhodou pro ni představovala záhy skutečnost, že byla přijata do výzbroje chorvatské armády a policie. Tlak zahraniční konkurence na balkánskou zemi byl nepochybně veliký, ale mladý stát si svůj zbrojní průmysl nedal vzít. Pistole se záhy dostaly také na americký trh, kam je na přelomu tisíciletí dovážela firma Intrac a prodávala je firma HS America. »»»

Velký hráč

Na Shot Show byly v roce 2001 k vidění nejen pistole HS 2000 v ráži 9 mm Luger, ale také v rážích 357 SIG a 40 S&W. Mezitím se ovšem distribuce pistolí v Americe dostala do problémů a došlo také k přejmenování chorvatského výrobce. Původní jméno IM Metal bylo změněno na HS Produkt. A pak se objevil velký hráč na trhu.

Značka Springfield Armory není přímým pokračovatelem proslulé springfieldské zbrojovky. Ta skončila činnost v roce 1968, ale její jméno, resp. proslulou a válkami prověřenou značku koupila malá texaská firma a přibrala některé patenty. V roce 1974 to všechno koupil velkoobchodník se zbraněmi Robert Reese. Firma už nesídlí v Texasu, nemluvě o Springfieldu ve státě Massachusetts, ale ve městě Geneseo (Illinois) asi tisíc kilometrů od bývalého sídla proslulé zbrojovky.

Kromě toho, že firma Springfield Inc., která prodává pod značkou Springfield Armory, měla a má svoji vlastní malou výrobní kapacitu, uplatňuje se zde pravidlo, že pokud někdo něco umí vyrobit lépe než tato firma sama, tak nechť to vyrábí a může se to prodávat pod značkou Springfield Armory. Springfield Inc. pak zřejmě především dohlíží na dodavatele nebo zbraně kompletuje z dodaných dílů.

Značka Springfield na přelomu století hledala vhodnou pistoli, nejlépe

» Testovaná pistole HS9 Sub Compact v ráži 9 mm Luger. S kratším zásobníkem v šachtě vypadá „kapesněji“.

se spoušťovým a bicím mechanismem DAO a plastovým rámem, kterou by mohla prodejními objemy konkurovat vše válcujícím Glockům, protože její dosavadní sortiment klonů Coltů 1911 to nedokázal.

Nová plastová pistole pro značku Springfield se musela od Glocků dostatečně lišit, aby nebyla okamžitě napadena žalobami a aby ji bylo možno na pultě od osvědčených Glocků odlišit. Tak padla volba na perspektivní, byť tehdy ještě nedokonalé chorvatské produkty, které sice nesplňovaly požadavek na mechanismus DAO, ale zato se vyráběly s relativně nízkými náklady.

V roce 2001 zřejmě došlo k velké a osudové dohodě mezi velkým distributorem a skoro neznámou chorvat-

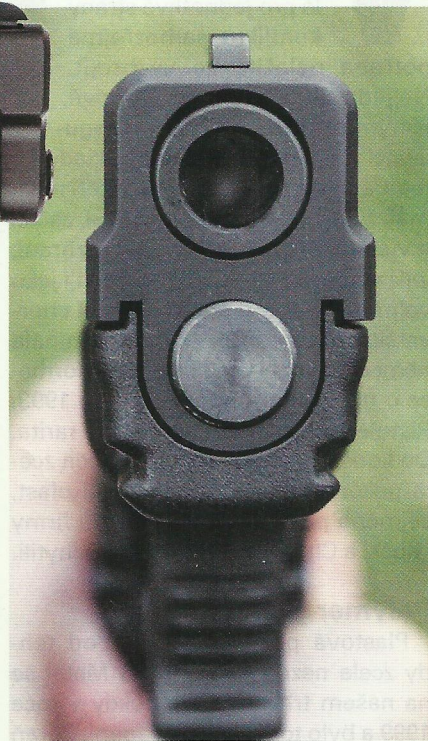
2002. Pro značku Springfield to byla její první pistole s plastovým rámem, pro Chorvaty ohromný úspěch.

Do nabídky značky Springfield nešla pistole v původní podobě, ale mírně upravená. Zbraň dostala výstražník na horní ploše závěru, indikující přítomnost náboje v komoře. Obdržela také spoušťovou pojistku na způsob pistolí Glock a na rukojeti se objevilo oboustranné vybrání pro lepší úchop.

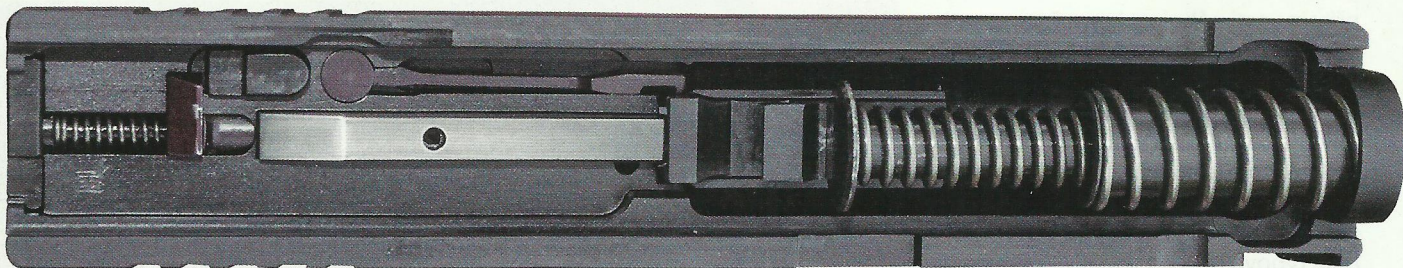

» Springfield XD 45 GAP

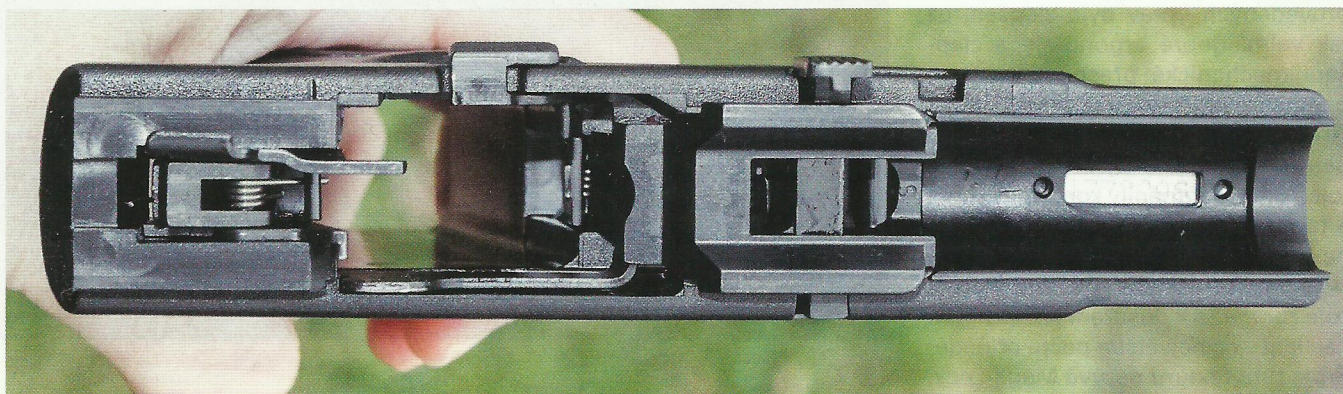
skou firmou, která změnila osudy balkánských pistolí skutečně nebývalým způsobem. Chorvatské pistole se pod taktovkou značky Springfield přejmenovaly na XD (X-Treme Duty) a začaly se ve velkém dovážet do Ameriky. Poprvé byly pod značkou Springfield Armory představeny na Shot Show

» Vnější i vnitřní plochy s povrchovou úpravou melonite jsou zpracovány čistě

Na přední části rámu se objevila také lišta pro příslušenství, protože tohle už v té době začínalo být nezbytné. Byl zmenšen počet hmatníkových drážek na zadní části závěru. Původní verze jich měla deset. Amerikanizovaný model jich měl pět vzadu a tři vpředu, což modelu XD vydrželo až do dnešních dob. Vzhledem k tomu, že tehdy platily protizbraňové zákony chlípného Billa Clintona, byly zbraně pro Ameriku s dvojradyým zásobníkem paradoxně opatřovány pouze zásobníky s kapacitou deset nábojů, které Clintonovy zákony připouštěly. Ale to už je snad jen vzpomínka, ačkoli v některých státech to zřejmě platí dodnes.

Nejpozději v roce 2003 už bylo v nabídce značky Springfield nejen základní provedení ve „služební“ velikosti, ale také subkompaktní provedení s třípalcovou hlavní a zásobníkem na 12 nábojů a také zbraně s pětipalcovou hlavní. Na konci roku 2004 nebo nejpozději na počátku roku 2005 už byla na trhu také pistole XD v tehdy módní a zdánlivě perspektivní ráži 45 GAP. Ale pětáctýřička v této konkrétní ráži zřejmě představovala krok špat-

» Na spodní straně hlavně je otevřená kulisa

ným směrem. Dnes už jsou pistole XDM standardně k dispozici i v ráži 45 Auto.

Když je potřeba zpropagovat něco, co souvisí se sportem, je nejlepší tvář tohoto produktu nějaký úspěšný sportovec. Tuto stránku věci firma

Přímoběžný úderník je po stažení závěru vzad (a během pracovního cyklu) zachycen v zadní poloze a současně je plně napnuta bicí pružina. Vytahovač nábojnic v závěru pruží vlastním tělem, podobně jako vytahovač pistolí Colt

HS9 Sub Compact je obranná pistole, která nabízí vynikající kombinaci ceny, užitných vlastností a kvality. Pokud někdo k dennímu nošení potřebuje pistoli s dvojradyým zásobníkem, je to jedna z dobrých možností.

Springfield Inc. nezanedbala a svěřila své pistole střelci IPSC a akčních disciplín Robertu Leathamovi. Je to šestinásobný mistr světa a dvacetinásobný mistr USA, který pistoli Springfield XD používá na závodech IDPA a USPSA/IPSC. Předváděl pistole XD a XDM také návštěvníkům a novinářům na Shot Show.

Mechanismy a modernizace

Jak už bylo řečeno, pistole XD/XDM má Browningův uzamykací systém s nuceným poklesem hlavně, avšak s otevřenou kulisou a s uzamčením do výhozního okénka. Spoušťový a bicí mechanismus pracuje pouze v jednočinném režimu (SA).

1911. Ovládací prvky tvoří úchopové drážky na bocích závěru, ocelová spoušť, oboustranný záchyt zásobníku rovněž vyrobený z oceli, záchyt závěru (střelecká pohotovost) umístěný pouze na levé straně rámu a dlaňová pojistka, která je součástí rozsáhlého bezpečnostního systému pistolí řady XD i XDM.

Pistole se vůbec zdá trochu přepojitkovaná, avšak Američané to tak zřejmě chtějí. Přímo ve spoušti je (podobně jako u Glocku) umístěna spoušťová pojistka, na niž navazuje již zmíněná dlaňová pojistka ve hřbetu rukojeti, a dokud není zmáčknuta, pistole nemůže vystřelit; navíc také blokuje pohyb závěru. Nežádoucím pohybem úderníku brání automatická úderníková pojistka. Po zasunutí náboje do komory vystoupí nad hřbet závěru výstražník »

přítomnosti náboje v komoře a ze zadního čela vystoupí tyčinka informující o napnutí úderníku, tedy fakticky druhý výstražník. Pistole naštěstí není vybavena ještě zásobníkovou pojistkou a zámkem mechanismu proti zneužití.

V roce 2008 došlo k modernizaci pistolí XD. Nová provedení zbraně mají typové označení XD(M) nebo také XDM a zatím se nepochybně vyrábějí souběžně s modely XD. Hlavním cílem provedených úprav bylo zlepšení už tak velmi dobré ergonomie a zlepšení mechanické přesnosti s cílem optimalizovat zbraň také pro sportovní střelbu akčních disciplín. Nejvíc jsou patrné úpravy na vnějším vzhledu pistole. Mírně se změnila kontura rukojeti a také její povrchová textura, údajně na počítači optimalizovaná „*k nejlepším horizontální, vertikální a torzní kontrole zbraně*“ a k dosažení přirozeného nacílení v co největším počtu případů; firma tuto texturu nazývá Mega-Lock. Ačkoliv většina uživatelů chválila i původní rukojeť, XD(M) teď dostala navíc výměnné hřbety rukojeti ve třech velikostech.

Tříbodová mířidla pistolí XD(M) mají nižší profil, aby eventuálně nezadržovala při tasení. Méně patrné jsou nové, prý mnohem přesněji vyrobené, a tudíž přesněji střelící hlavně terčové kvality, ve výhozním okénku označené Match. Maximální odpor spouště se nezměnil, avšak její chod je prý kratší. Zkoušeli jsme v průběhu jednoho dne hned několik modelů řady XD i XD(M), ale pokud je chod spouště u XD(M) kratší, tak ne o mnoho.

» Jazyček spouštěvé pojistky je podobný tomu glockovskému

Zkouška

V modelových řadách XD a XD(M) nabízí dnes chorvatský výrobce subkompakt i kompakt. Dále zde jsou pistole řady Service se čtyřpalcovou hlavní a pětipalcová varianta, označovaná jako Tactical. Subkompakty se nabízejí v rážích 9 mm Luger a 40 Smith & Wesson, ostatní ještě v pětačtyřicítce Auto a 357 SIG. Až na tu poslední ráži se výrobce nepouští do žádných experimentů a drží se osvědčených ráží, které se dobře prodávají. Ovšem ani ráže 357 SIG není žádný outsider a v Americe má slušný odbyt.

Prakticky celý sortiment chorvatských pistolí k nám dováží firma Zelený sport, která vytvořila síť několika distribučních center po celé republice. Ty je dále maloobchodně i velkoobchodně distribuují. Jedno z těchto distribučních center jsou Zbraně Liberec, kam jsme zajeli počátkem letošního jara.

Výběr chorvatských pistolí tam byl skutečně vynikající. Kompakty, subkompakty, zbraně ve sportovní úpravě, prostě co člověka napadne. Byla tam podstatná část sortimentu chorvatské zbrojovky. Všechny zbraně, ať již řady XD, nebo řady XDM, vypadaly na první pohled velice pěkně. Protože když už se zbraní někam jdu, pistole často nepořádně nosívám po kapsách, zajímaly mne ten den především ty menší. Takže jsme sáhli po modelu XD9 Sub Compact nebo též HS9 Sub Compact v ráži 9 mm Luger.

On v tom značení chorvatských pistolí je jistý nepořádek. Pro americký

trh se zřejmě vyrábějí jako Springfield XD/XDM a pro neamerický trh jako HS. Zbraň, kterou jsme si vybrali, je značena HS, ale prodloužený zásobník, který spolu se zásobníkem ve standardní velikosti tvoří součást dodávky, má označení XD. Jak už bylo uvedeno, kromě čištění tvoří výbavu této pistole dva zásobníky. Jeden má klasickou délku a pojme 13 nábojů, druhý je prodloužený, takže jeho kapacita činí dokonce 16 nábojů. Na subkompakt dost dobré.

Zatímco při použití krátkého zásobníku se mi na rukojeť vešlo dva a půl prstu, při použití prodlouženého se tam spolehlivě vešly všechny tři. Mám menší ruku, ale myslím si, že by se tam vešly i pořádné chlapské prsty.

Demontáž zbraně se provádí tak, že se po kontrole nábojové komory závěr stáhne dozadu a zachytí se záchytem v zadní poloze. Potom se páčkou spojovacího čepu otočí nahoru. U modelů řady XD pak už stačí promáčknout spoušť a závěr vyjede dopředu. Poté se ze závěru vyjme vratná pružina, hlaveň a je rozebráno. Jak jsme zjistili, vratná pružina je u tohoto modelu dvojitá. Na vedení je nasunuta slabší pružina a přes ni v její přední polovině ještě jedna silnější. Opracování kovu na vnitřních i vnějších plochách bylo u testované pistole vynikající a nelze mu nic vytknout.

Nabíjení zásobníků bylo bezproblémové, ačkoli v závěru plnění zásobníku se muselo poněkud přitlačit. Zásobníky

